

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Werkendam; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn,

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkkerk. Telefoon 01837 - 1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Geschreven in de aarde of in de hemelen

„Allen, die U verlaten... zullen in de aarde geschreven worden”.

Jer. 17:13.

„Maar verblijdt u veel meer, dat uw namen geschreven zijn in de hemelen”.

Luc. 10:20b.

In bovenstaande woorden lezen wij over namen, die geschreven zijn in de aarde, en over namen, die geschreven zijn in de hemelen.

Namen geschreven in de aarde, hebben maar een betrekkelijke betekenis. Hoe diep ge uw naam ook zoudt inschrijven in de aarde, de wind komt en blaast uw naam weg; de regen valt, en maakt uw naam onleesbaar. Een kind kan uw naam uitwissen; een wandelaar kan uw naam wegdrukken. Namen, geschreven in de hemelen, hebben echter eeuwigheids-waarde!

Deze namen garanderen een ongestoorde zalig-verkiezende liefde Gods!

Deze namen garanderen een ingestoorde zaligheidsbeleving bij God! Welke namen staan er nu geschreven in de aarde?

We lezen in ons eerste tekstwoord: „allen, die U verlaten, zullen in de aarde geschreven worden”. ’t Verband van dit woord spreekt dan over de zonde van het huis van Juda, over de zonde van koning Jojakim.

Juda had met zijn koning de Heere, de Springader des levenden waters verlaten!

En dan zien wij in gedachten naar de aarde.

Wij zien in die aarde geschreven: de naam van Juda; de naam van Jojakim!

Wij zien nog meer namen.

Wij zien de naam van Adam! de naam van Eval! De naam van Adams kinderen! de naam van Adams nakomelingen!

Ja, hebt ge in de weg van ontdekkende genade een verlicht oog ontvangen, dan zegt ge: ik zie in die aarde geschreven ook mijn eigen naam! In Adam immers hebben wij allen God verlaten, wij hebben allen gezondigd, en derven de heerlijkheid Gods, daar is niemand, die naar God zoekt, niemand, die naar God vraagt, wij zijn allen afgeweken en onnut geworden. En nu komt straks de stormwind van Gods toorn, de plasregen van het grote oordeel Gods, hoe zal dan onze naam, onze eer, onze menselijke glorie moeten ondergaan!

Juda had God verlaten en moest in ballingschap! Jojakim had God verlaten en moest na een kortstondige regering op het slagveld sterven; onbegraaven is zijn lichaam daar een lange tijd blijven liggen, eerst later is zijn lichaam gelegd in het donkere graf.

Ja, wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezen!

Is er dan voor mensen, wier namen geschreven staan in de aarde, geen enkele hoop, geen enkele verwachting?

Niet aan ’s mensen kant! maar wel van Gods kant! want nu lees ik in Luc. 10 over namen, die geschreven zijn in de hemelen!

De Schrift spreekt in dit verband over een boek des levens en des Lams. Over dat boek moet u zien vallen het licht van Gods verkiezende liefde. En deze verkiezende liefde predikt ons: „Ik heb geen lust aan uw dood, maar Ik heb lust aan uw leven!”

Vandaar, dat dit boek dan ook genoemd wordt: het boek des levens! Een boek dus, dat het leven predikt aan hen, die de dood verdiend hebben! En dat leven opkomende uit de verkiezende liefde Gods, zou nu worden verdiend voor de verlossende liefde van de Zoon Gods!

Zo lezen wij dan ook, over het boek des levens... en des Lams!

Het Lam zou Zijn bloed, Zijn leven geven voor des doods schuldigen; het Lam zou terwille van hen, die God verlaten hadden, eenmaal op Golgotha uitroepen: „Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?” opdat verlaters van Gods recht en Wet weer door de Heere zouden worden aangenomen, om nooit meer van Hem verlaten te worden!

Wat een prediking komt er dan tot ons van dat boek des levens en des Lams! ’t Is overstraald met de verkiezende liefde des Vaders, ’t is oversprenkeld met het bloed van de verlossende liefde des Zoons. En dan lees ik in dat boek de naam van Petrus; de naam van Johannes; de naam van Jacobus; ik lees de namen van die andere discipelen. Ook zij behoorden tot het geslacht van Adam. Ook hun naam moest rechtens geschreven worden in de aarde, maar de Heere had deze discipelen lief gehad met een eeuwige liefde, en daarom hun namen geschreven in de hemelen, in dat boek des levens en des Lams.

Nadat deze discipelen waren teruggekeerd van de steden en vlekken, waar zij het Evangelie van het Koninkrijk Gods verkondigd hadden, mochten zij een ogenblik in dat boek lezen.

Zij kwamen terug, zo zegt de schrift, verblijdt, dat zelfs de duivelen hun onderworpen waren geweest. Nu dat was groot, en straks zouden zij nog groter dingen mogen zien, want, zo sprak de Heere Jezus: „ziet Ik geef u macht om op slangen en schorpioenen te treden, en over alle kracht des vijands; en geen ding zal u enigszins beschadigen”. Doch... verblijdt u daarin niet dat de geesten u onderworpen zijn, m.a.w. gaat daarin niet op, wordt daarmee niet groot; wordt daarmee nu geen discipelen van naam!, want tientallen, honderdtallen onbekeerde mensen hebben ook vaak tekenen en krachten gedaan, maar... verblijdt u veel meer, dat uw namen geschreven zijn in de hemelen!

Toen werd het gordijn der eeuwigheid een ogenblik weggeschoven, en daar mochten die discipelen hun naam zien staan in dat boek des levens en des Lams!

Zalig voorrecht zo onze naam te mogen zien staan.

Die naam kan er nooit uit worden weggewist!

De vijand kan er niet bij, want die naam staat geschreven in de hemelen. Neen! al die namen staan met de graveerstift van Gods onveranderlijk liefde in dat boek geschreven, en al kan Petrus dan vallen, en al kan Juda het dan telkens weer verzondigen, zó, dat de Heere moet klagen: „Mijn volk heeft twee boosheden begaan, Mij de Springader van het levende water heeft het verlaten, en heeft zichzelf bakken uitgehouwen, gebroken bakken, die geen water kunnen bevatten”... de Heere wist die namen niet uit! Neen Ik doe het niet om uwentwil, o Mijn volk, dit zij u bekend, maar Ik doe het om Mijns groten Naams wil, opdat die verheerlijkt worde”.

Lezer of lezeres, waar staat uw naam? In de aarde of in de hemelen?

Hoe ge dat kunt weten?

VAN DE ADMINISTRATIE

Een groot aantal abonnees heeft gereageerd op de ontvangen girokaart, en wij hopen dat dit nog enkele weken mag doorgaan, zodat niemand achterblijft het abonnementsgeld van zegge f 10,- voor de 1ste jaargang te betalen. Wat uit de betaling nog meer bleek? Liefde voor „Bewaar het Pand”, door de vele grote en kleine giften ontvangen, waardoor de uitgave van ons blad voor het luttele bedrag van f 10,- per jaar, ongehinderd kan worden voortgezet. Niet minder dan f 3.609,50 mochten wij extra ontvangen, daarvoor bij vernieuwing onze dank, eveneens voor het 5-tal abonnees die weer genoteerd konden worden. Bij de voortduur hartelijk aanbevelen.

Ook mogen wij verantwoorden verschillende giften ontvangen voor de arbeid van Ds. den Butter onder de Joden te Toronto als volgt: f 25,- van B. M. te B., f 10,- P. v. d. D. te N. f 100,- L. D. te N. V., f 100,- J. B. te D. en f 10,- J. v. d. O. te R. Ook voor het ontvangen van deze giften, onze dank, en gaarne ook bij deze aanbevelen het werk van Ds. den Butter. D.V. tot een volgende maal.

Adm. „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn. Giro 70.43.50. v. d. L.

FREE REFORMED CHURCH OF NORTH AMERICA

In dank ontvangen vanuit Nederland voor de arbeid van Ds. P. den Butter onder de Joden in Toronto:

Reformation Committee, Vlaardingen	\$ 388,17
Chr. Geref. Kerk te X f 2.798,40	\$ 1.057,80
J. de G. te B. f 25,-	\$ 9,35

J. D. Tamminga, Treasurer Synod.

Hellenbroek heeft gezegd: Gods verkiezende liefde maakt zich in de vruchten van het nieuwe leven openbaar! En dan is ook dit een vrucht van het nieuwe leven, dat onze ogen geopend worden voor dit grote wonder: ik heb God wel verlaten, maar... God heeft mij nog niet verlaten!

Neen! want tot op de dag van vandaag komt de Heere nog tot u met het Evangelie, waarin geschreven staat: „Al hebt ge dan met vele boeleerders geboeleerd, keer nochtans weder tot Mij”. „Keer weder, gij afkerige kinderen, en Ik zal uw afkeringen genezen”. „Wij bidden u van Christus’ wege, laat u met God verzoenen, want Die, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardig voor God in Hem”.

Benaarstig u dan om — in de eerste plaats uw roeping, en daarna uw verkiezing vast te maken, want dat doende zult gij nimmermeer struikelen. Want alzo zal u rijkelijk toegevoegd worden de ingang in het eeuwige Koninkrijk van onze Heere en Zaligmaker, Jezus Christus. (2 Petr. 1:10 en 11).

Wijlen Ds. M. Baan.

HET EVANGELIE VAN CHRISTUS

41

Wat heeft Paulus in het eerste vers van Galaten vijf toch wel tot uitgangspunt als hij zegt: „Staat dan in de vrijheid, met welke ons Christus vrijgemaakt heeft, en wordt niet wederom met het juk der dienstbaarheid bevangen.”

Vanuit de Schrift is ons bekend, een staan in de staat van het geloof, in de stand en in de belijdenis van het geloof. En dat is drieërlei uitgangspunt.

Vanwege de grote verwarring in de gemeenten van Galatië, door de wettische dienstbaarheid die werd aangenomen in het hart van velen, kan het staan in de vrijheid niet van toepassing zijn op allen.

En wanneer het staan in de vrijheid omtrent de staat des geloofs niet beleefd, dus niet beoefend wordt, dan kan dat ook niet weerspiegelen in de stand van het leven. Het kinderlijk staan in de vrijheid van Christus wordt dan niet beleefd. Een wettische godsdienst heeft in het hart de overhand verkregen, waaruit men zichzelf zo maar niet kan opheffen, om te komen tot het staan in de vrijheid.

Daar kan in deze gesteldheid van de gemeente niets anders bedoeld zijn, dan een staan in de belijdenis van het geloof, door te komen tot de kennis van het Evangelie, dat werd aangenomen en waarvan bij de bediening van de Heilige Doop in het openbaar belijdenis werd afgelegd.

Het is dus bij de apostel een teruggrijpen op het komen tot het geloof in het Evangelie van Christus. En dat was bij het verval dat door de valse apostelen werd aangericht, het enige dat bleef staan. In die leer is geen verandering aangebracht, al werden er verkeerde dingen aan toegevoegd omtrent de ceremoniële wetten.

Maar is de gehele gemeente dan vrijgemaakt door Christus? Een vraag waarmee heel veel wordt geworsteld, zonder er uit te komen, waaraan wij hier voorbij gaan. Want naar het woord van de apostel zijn hierin geen bepalingen die eerst besproken moeten worden. Het raakt zonder enige uitzondering de gehele gemeente. Vanuit de belijdenis die hier wordt aangehaald, heeft de gehele gemeente de vrijheid te zoeken die in Christus

Op grond van Gods Woord zegt onze belijdenis „dat Christus de toorn Gods tegen de zonde des ganse menselijke geslachts gedragen heeft, opdat Hij met Zijn lijden, als met het enige zoen-offer, ons lichaam en ziel van de eeuwige verdoemenis verlost, en ons Gods genade, gerechtigheid en het eeuwige leve verwierve.”

De enige offerande van Christus raakt vanuit haar algenoegzaamheid de gehele gemeente. Al is het volkomen waar, dat alleen de uitverkorenen de toepassing daarvan deelachtig worden in Christus. En zo komen zij niet tot het geloof in Christus door de wetenschap van hun verkiezing. Want de verkiezing is in Christus. „Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem voor de grondlegging der wereld opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde.”

zou een arme zondaar op grond van zijn verkiezing tot Christus kunnen komen daar die in Hem is. De zondaar wordt op grond van de algenoegzame offerande van Christus tot Hem getrokken, want die is „overvloedig genoegzaam tot verzoening van de zonden der ganse wereld. En van dat dierbare Evangelie is belijdenis afgelegd bij en door de Heilige Doop. Zodat de gemeente op grond daarvan aansprakelijk gesteld wordt het staan in die vrijheid, door het geloof, ernstig te zoeken. Want hoe dan ook, door het Evangelie dat van Godswege tot ons komt, staan wij verantwoordelijk tegenover de eeuwige toekomst van onze ziel, opdat wij door de stem van het Evangelie gedreven zouden worden tot de troon van Gods genade. En wie tot Hem komt zal Hij geenszins uitwerpen.

„En wordt niet wederom met het juk der dienstbaarheid bevangen. Gelijk gij tevoren de dienstbaarheid der afgoden onderworpen zijt geweest, en daarvan verlost, neemt niet wederom een nieuwe dienstbaarheid van ceremoniën aan.” En dat hebben wij als een ernstige vermaning ter harte te nemen, om met ernst de vrijheid die in Christus is, biddende te zoeken. Want ons begrip van de vrijheid is belast met menselijke en vleselijke denkbeelden. En dat komt dan hier op neer, dat men op een godsdienstige wijze met vleselijke denkbeelden tegenover God komt te staan. Om zelf uit te maken hoe God gediend moet worden. En dan denkt de mens vanuit zijn bestaan, meer kan ik niet, waarmee hij dan zichzelf gerust komt te stellen.

Maar deze vrijheid bestaat dan niet in een onvoorwaardelijke overgave aan de Heere, om door Hem geleerd, geleid en bekeerd te worden. En die overgave komt dan hier op neer, geheel het eigendom des Heeren te worden, eens Anderen te zijn. En dan is in die beleving des geloofs de Heere alles voor ons. En het is de bede van het hart, geheel voor de Heere te mogen leven. „Ziet, ik Paulus zeg u zo gij u laat besnijden, dat Christus u niet nut zal zijn.” Maar is dat niet wat scherp gesteld? Onder de oude dag liet men zich ook besnijden. Is het dan nu zo erg als men zich laat besnijden, dat men dan geen deel heeft aan de gerechtigheid van Christus, zodat men ge-

heel alleen komt te staan onder de majesteit van Gods rechtvaardigheid, om door Gods toorn voor eeuwig verstoten te worden? Ja, zo staat de zaak, waarom de gerechtigheid van Christus geheel de onze moet worden om ingang te bekomen in de eeuwige heerlijkheid.

Het is een zaak die niet alleen de rechtvaardigmaking geldt, doch ook de levendmaking. Door te steunen op het bloed der besnijdenis, in een meerdere of mindere mate, wordt de besnijdenis des harten ook krachteloos gemaakt. De besnijdenis des harten geldt nog als daad des Heeren in Christus. Hoor: „Maar die is een Jood, die het in het verborgen is, en de besnijdenis des harten, in de Geest, niet in de letter, is de besnijdenis, wiens lof niet is uit de mensen, maar uit God.” En dat werk van Gods genade staat gemeet de wedergeboorte, die ons alleen door de gerechtigheid van Christus geschonken kan worden.

Maar denk nu niet, al heeft het bloed der besnijdenis voor ons geen waarde meer, om er op te vertrouwen, dat wij dan daarmee staan in de geestelijke vrijheid van Christus. De positieve beleving sluit het negatieve wel uit, maar het negatieve belijden sluit het positieve nog niet in. Bij de positieve beleving van de belijdenis des geloofs, en dat is het omhelzen van Christus in Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid, wordt de rechtvaardigmaking beleefd, om als kind des lichts te wandelen op de weg van heiligmaking.

In dat staan is de Heere, Die over u is opgestaan in ontferming, de kracht van uw geloof en de blijdschap van uw hart en de Overste Leidzman van uw leven, om te volharden tot den einde toe in Zijn kracht.

Denk gedurig terug aan het liggen op het bed van zorgeloosheid, toen de Heere tot u sprak: „Ontwaak gij die slaapt, en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten.” En dat, als de Zon der gerechtigheid, om u te leiden op het rechte pad dat uitloopt in de heerlijkheid van de Vader der lichten. Het was door Zijn ontfermendeliefde, dat we uit die slaap des doods werden opgewekt.

Galaten 5 : 1, 2.

R. Kok.

NAAR DE KATECHISATIE

Het Heilig Avondmaal (5)

185

In deze les gaat het dus nog over de vraag, voor wie het heilig Avondmaal is ingesteld, wie de ware Avondmaalgangers zijn.

Wie maken dit uit? Wij, mensen? Ach, dan zal de éne zeggen van anderen: o, neen, die en die is dat niet. Een ander zal zeggen: o, maar van die geloof ik het wel.

Zeker, de Heere zegt in Zijn Woord: „Zo zult gij dan dezelve aan hunne vruchten kennen.” Mattheus 7 : 20. Ook de apostel Jakobus wijst op de vruchten van het geloof.

Uiteindelijk bepaalt Gods Woord zelf, wie de ware disgenoten zijn. D.w.z. Gods Getuigenis geeft duidelijk aan, welke de kenmerken of de EIGENSCHAPPEN zijn van de begenadigden, wat ware vruchten voor God zijn. We lezen in de volgende verzen na vers 20 van Matth. 7:

„Niet een iegelijk, die tot Mij zegt: Heere, Heere! zal ingaan in het Koninkrijk der hemelen, maar die daar doet de wil Mijns Vaders, Die in de hemelen is.

Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: Heere, Heere, hebben wij niet in Uw Naam geprofeeteerd en in Uw Naam duivelen uitgeworpen en in Uw Naam vele krachten gedaan?

En dan zal Ik hen openlijk aanzeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij, die de ongerechtigheid werkt.”

Wat zijn nu de eigenschappen van het oprechte geloof, welke de ware Avondmaalgangers kennen en zoals de Schrift die aangeeft?

Wel, deze noemt onze Heidelberger in het antwoord op de vraag voor wie het heilig Avondmaal is ingesteld, namelijk: ZELFMISHAGEN, VERTROUWEN en HEILIGMAKING. Zie Zondag 30.

Het zijn dus in felte dezelfde zaken, die in Zondag één genoemd worden: kennis van ELLENDE, VERLOSSING en DANKBAARHEID, als noodzakelijk om te weten, in de enige troost te mogen delen en daarin zaliglijk te leven en te sterven.

Allereerst dus kennis van het ZELFMISHAGEN. Wat is „zelfmishagen”?

We dienen naar de Schrift zuiver te onderscheiden.

Is alle „zwaarmoedigheid” op zichzelf „zelfmishagen”? Neen. Er zijn mensen, die een zwaarmoedig KARAKTER hebben, hun van nature eigen, echter zonder de wáre bekommernis te kennen vanwege hun zonde en ellende, naar psalm 38. Want ook Gods kinderen kunnen een zwaarmoedig karakter bezitten en dat ook invloed kan hebben op hun geestelijk leven. Zou zulk een karakter niet op te merken zijn bij Thomas? Als we maar niet spreken van de „ON-GELOVIGE Thomas”, zoals velen dat doen. Al verkeerde hij wel in „banden van ongelooft”, hij was toch de „GELOVIGE” Thomas! Ook van hem gold het: „Maar Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude.”

Zo kunnen er ook andere karaktereigenschappen zijn bij Gods kinderen, die parten spelen bij de geloofswerkzaamheden. Petrus was de man, die altijd weer gauw zich op de voorgrond wilde schuiven.

„Heere, dat zal U geenszins geschieden”; „Ik zal mijn leven voor U zetten.” en na Jezus' onderhoud met hem de zee van Tiberias: „Heere, maar wat zal deze?”

Maar ter zake. Alle zwaarmoedigheid is dus niet altijd bewijs van geestelijk leven te bezitten. Dat is ook niet het geval bij een uiterlijke Houding van ootmoed. Daarbij kan men o zo'n vroom gezicht zetten en een nederige houding aannemen, zonder dat het hart waarlijk verbroken en verslagen is uit de ontdekking van de Heilige Geest. De Farizeeën stonden op de hoeken der straten te bidden om maar van de mensen gezien te worden.

Er kan een uiterlijke vernedering zijn... zonder waarlijk vertederd, verootmoedigd te zijn. Denk aan koning Achab, die na het door de Heere over hem uitgesproken oordeel, zijn klederen scheurde, vastte en in een zak nederlag. Maar het waren slechts UITERLIJKE tekenen van berouw. Zij gingen buiten het hart om. 't Was geen ware „zelfmishaging”. Het volk Israël riep op de Karmel uit: „De Heere is God, de Heere is God”, maar 't was geen belijdenis uit waarachtige bekering!

Zo zouden er meerdere voorbeelden te noemen zijn; van Saul, toen hij tot koning geroepen werd; van Orpa, van Judas en van Demas.

Waarin bestaat nu de wáre „zelfmishaging”? Zij openbaart zich in oprechte ZELFVERFOEILING voor Gods heilig Aangezicht. Deze gezindheid van het hart ontstaat uit de ontdekking van de aard der zonde als zonde tegenover een heilig en rechtvaardig God en als een goedgevoelend God. Zulk een zonde-kennis gaat gepaard met innerlijke smart over de zonde als een „droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt”. Zie bij de tollenaar en bij de verloren zoon uit de gelijkenis. Dan wordt daarbij getoond een afkeer van de zonde en van de wereld, maar ook een hartelijke lust en liefde tot den Heere en Zijn dienst!

Zulk een zelfmishagen is geen bangheid en vrees voor de straf der zonde zonder meer, maar een belijden der ziel, dat die God het zo eeuwig waardig is, geliefd, gevreesd en gediend te worden om Zijns Zelfs wil, al was er geen hel tot straf en geen hemel tot beloning!

De zelfmishaging is dus een beleving van het hart, dat door schuldbesef getroffen en verslagen voor God in het stof der verbrijzeling buigt vóór en onder God, Zijn recht toevalt en billijkt. Bij zulk een zichzelf-mishagende zondaar of zondares zullen zich bange bestrijdingen voordoen met bekommernis of alles wel echt is, zaligmakend werk van de Heilige Geest. Men denkt: is mijn zonde-kennis wel diep genoeg, bedrieg ik mijzelf niet voor de eeuwigheid?

Bijzonder heeft dit plaats ten opzichte van het heilig Avondmaal, vooral in de week van de voorbereiding.

Nu diene men hierbij ook weer duidelijk te onderscheiden. Bij de oprechte zonde-kennis gaat het niet over de bepaalde trap of maat der ontdekking en van die kennis, maar over de aard der zonde, zoals we reeds opmerkten. Het antwoord op de vraag van de Katechismus in Zondag 1 luidt: Ten eerste: hoe groot (niet hoeveel) mijn zonde en ellende is.

Anderzijds zijn de bestrijdingen nuttig. Zij drijven de aangevochtepe uit tot de Heere met psalm 139 : 14. En het is die dierbare Heilige Geest, Die tot verdieping van de zelfkennis brengt en plaats maakt voor de enige en volkomen Middelaar en Borg, Jezus Christus om alle gronden in zichzelf te verliezen en de en-

grond der zaligheid te zoeken en te vinden in HEM alleen.

De beleving van het zelfmishagen wordt niet alleen gekend bij de aanvang der ontdekking, zij is steeds wéér nodig. Dat laat ook de behandeling van de Katechismus zien in Zondag 34 en v.v. waarin het gaat over de wet des Heeren in het stuk van de dankbaarheid. Want dan wordt de Wet verklaard in haar geestelijke zin. Dan ziet Gods kind door de toepassing des Geestes, dat het van de beleving der liefde-wet er maar zuinig affbrengt, alles te kort komt, ja, diep schuldig zich bevindt voor God. Dan zal de zelf-verbrijzeling hier niet ontbreken.

De TWEEDE eigenschap van het leven der gemade is: het VERTROUWEN van het geloof. Hierover echter D.V. in een volgende les. E.

v. L.

DE CHARISMATISCHE BEWEGING, EEN ERVARINGSGODSDIENST

1

Dit maal wilde ik iets zeggen over een beweging die als een stormwind door het Christendom lijkt te gaan. Ik bedoel hiermee de Charismatische beweging, een nieuwere vorm van de Pinksterbeweging, waaruit ze ontstaan is. De pinksterbeweging ontstond rond de eeuwwisseling.

In 1900 bemerkte een jonge Methodistenpredikant, Charles Parham, dat er iets niet goed zat in zijn geestelijke leven. Hij voelde dat er iets aan zijn Christelijke beleving ontbrak. Zijn preken en getuigenissen straalden weinig kracht uit en daarom besloot hij hier iets aan te doen.

Hij verzamelde een gemeenschap van ongeveer 40 studenten in de theologie, zowel mannen als vrouwen, in een verlaten huis in Topeka, een plaats in de Amerikaanse staat Kansas. Het doel van deze bijeenkomst was het verkrijgen van een bijzondere uitstorting van de Heilige Geest, in 't bijzonder m.b.t. het ontvangen van de gave van het spreken in tongen. Verscheidene dagen smeekten ze God hun deze bijzonder gave te schenken, maar het was tevergeefs. Op oudejaarsdag van het jaar 1900, brachten ze de gehele dag, van de vroege ochtend tot de late avond, door met zuchten en smeken; nog gebeurde er niets. Toen herinnerde zich een van de aanwezige vrouwen, dat in het boek Handelingen, de gave van de Heilige Geest volgde na handoplegging. Ze vroeg Parham zijn handen op haar te leggen, ondertussen biddend om de gave en jawel hoor, direct begon ze te spreken in een onbekende taal. Spoedig ontvingen allen de zo genoemde „Doopt met de Heilige Geest” en spraken in tongen.

De beweging breidde zich snel uit — eerst naar Californië en vandaar naar verschillende delen van de Verenigde Staten en andere landen. Aanvankelijk werden de mensen van de Pinksterbeweging niet door de gevestigde kerken geaccepteerd. Ondanks tegenstand bleef ze groeien, totdat ze in 1960 ongeveer 8.000.000 leden telde. Sinds 1960 is de Pinksterbeweging echter met sprongen gegroeid. In de laatste 10 jaar zijn de muren die de Pinksterbeweging lang gescheiden hadden gehouden van de grote kerkgenootschappen omverworpen. Wat men bij de Pinksterbeweging „Doopt met de Heilige Geest” noemt, is bij velen in Protestantse- en zelfs Rooms-Katholieke kerken populair geworden. Hoe moeten we nu deze hernieuwde opbloei van de Pinksterbeweging, of de Charismatische Beweging verklaren? Wat is dat nu dat zowel Anglicanen, Presbyterianen en Baptisten als ook Gereformeerden en Katholieken in de Pinksterbeweging aantrekt?

Ik vermoed dat het zo is omdat de Pinksterbeweging aantrekt? Ik vermoed dat het zo is omdat de Pinksterbeweging een ervaringsreligie is. Een van de leiders van de Pinksterbeweging, Donald Gee, verklaart dat de kernattractie van de Pinksterbeweging, „louter bestaat uit een krachtige, individuele, geestelijke ervaring”. Of, zoals een andere leider van deze beweging het onlangs uitdrukte: „De Pinksterbeweging is geen kerkgenootschap, maar een ervaring”.

De tweede vraag die we hier moeten stellen is: waarom trekt de Pinksterbeweging juist op dit moment zoveel aan? Ze bestaat nu toch al on-

geveer 70 jaar, maar het is nooit als een erg belangrijke religieuze macht gezien. Feitelijk dreeven velen die tot de gewone kerken behoorden, de spot met de leden van de Pinksterbeweging, hen uitmakend voor alles wat mooi en lelijk is. Maar eensklaps noemden de kerknieuwsredacteurs, zelfs van liberale tijdschriften als Time en Newsweek, de Charismatische Beweging „de derde grote macht in het Christendom”.

Wat verklaart nu deze plotselinge groei in populariteit van een beweging, die nog slechts 50 jaar geleden werd beschouwd als een religie voor halfzachten?

Ik ben van mening dat de reden de volgende is: de moderne mens is zich eindelijk gaan realiseren dat de Westerse samenleving te zeer in beslag genomen is geweest door zaken van materiële aard. Veel mensen zijn gaan inzien dat wetenschappelijke vooruitgang niet de zozeer gezochte vervulling aan de mens gebracht heeft.

Het is veelbetekenend dat de meest ontwikkelde gemeenschappen op aarde ook het meest beïnvloed zijn door het gevoel van leegheid en betekenisloosheid van het leven.

Neem b.v. de Verenigde Staten en Canada. Welke jonge mensen maken deel uit van hippie-achtige bewegingen? Meestal komen ze uit de hogere standen. Hun ouders zijn hierdoor vaak met stomheid geslagen. Hoe bestaat het, vragen ze in hun verbijstering, onze kinderen hebben alles en zijn ze nog niet tevreden?

Maar zij zien niet wat hun kinderen vaak maar al te duidelijk zien, namelijk dat de mens bij brood alleen niet kan leven — of bij auto's, kleuren t.v.'s en transistorradio's. Ontgoocheld door het falen van het materialisme om bevrediging te brengen, zoeken nu vele jonge mensen voldoening in een geestelijke ervaring van welke soort dan ook.

Zoals U weet zoeken vele jongeren het bij de drugs als manier om een bevredigende ervaring te vinden. „High” wordend d.m.v. geestverruimende drugs pogen ze aan alles te ontvluchten. Het is in feite een vlucht uit de werkelijkheid. Anderen wenden zich tot de Oosterse religies zoals het Boeddhisme of de Zen-mystiek.

Maar de laatste tijd hebben velen van hen gemerkt dat drugs niet het antwoord kan zijn.

In het bijzonder degenen die aan deze gewoonte verslaafd zijn geraakt en 't afschuwelijk pijnlijke ontwenningsproces hebben meegemaakt, weten dit. Een groot deel van vroegere drugsverslaafden is nu te vinden in de „Jezus Beweging”, die, zoals U waarschijnlijk wel weet, een van de zijtakken is van de Charismatische beweging. Gewoonlijk behouden ze hun eigenaardige levensstijl — slordige kleding, lang haar, blote voeten, enz. Ze dragen hun gitaren en spelen hun „rock-muziek” en zijn vaak niet bijzonder geïnteresseerd in het werken voor eigen onderhoud. Maar het verschil is nu dat ze „high” worden door religie i.p.v. door drugs. Bijbelstudie, spreken in tongen en openbare getuigenissen zijn enige van de activiteiten van hen „die een omwenteling maakten met Jezus”. Wat moeten we hier nu van zeggen? Het kan niet ontkend worden dat de Charismatische beweging enkele bijzonder aantrekkelijke kenmerken heeft. Het is juist de grote nadruk op de ervaring ofwel bevinding die vele mensen uit de grote kerkgenootschappen belangstellend heeft gemaakt t.o.v. de Charismatische beweging. En ik vermoed dat de reden hiervoor is een bewustwording bij vele belijdende Christenen dat ze in een bepaald opzicht in gebreke blijven.

Ook zij hebben niet de vervulling, ondanks hun religieus belijden. Heimelijk verlangen ze naar net zo'n ervaring als de leden van de Pinksterbeweging bewaren te genieten. Dit vurig verlangen naar een voldoening schenkende religieuze bevinding is begrijpelijk. Het is een onmisbaar element van de ware godsdienst.

Zoals de Engelse dichter Joseph Mart het zegt: „De ware godsdienst is meer dan een begrip, Er moet iets worden gekend en gevoeld”.

Dus het feit dat de Charismatische beweging de noodzaak van een voldoening schenkende bevinding benadrukt, is geen reden om ze van de hand te wijzen, het behoort onze belangstelling dan juist meer te wekken.

Zoals Francis Schaeffer (1) zegt: we stellen niet dat er geen enkele ervaring of emotie moet zijn. Die is er en die moet er zijn. Maar gaat Schaeffer verder, „noch ervaring, noch emotie is de basis voor ons geloof”.

Wat is dan wel de basis voor ons geloof zult U vragen? De waarheid van Gods Woord. Maar is dat dan niet voor de hand liggend? Gelooven de Pinkster groepen de Bijbel dan niet en baseren ze hun bevinding dan niet op de Schrift? Voor we deze vraag gaan beantwoorden wil ik eerst de nieuwere Pinksterbeweging voor een ogenblik vergelijken met de vroegere.

C. P.

1) Francis Schaeffer is een Amerikaanse, Presbyterianse predikant, bekend om zijn arbeid onder studenten te L'Abmi, Zwitserland.

Dit is het eerste gedeelte van een bijdrage voor ons blad, dat we ontvingen van Ds. C. Pronk te Grand Rapids. Het stuk werd vertaald door de heer Jan van der Wal te Dordrecht. Hartelijk dank.

B.

HET LIEDBOEK VOOR DE KERKEN XI ONZE KERKEN EN HET LIEDBOEK

We hebben al langer geleden toegezegd, dat we een en ander zouden schrijven over onze kerken en het Liedboek. Dáárom hebben we tenslotte deze zaak besproken. Niet omdat in onze kring de hang naar deze bundel liederen zo groot is, maar omdat wij er als kerken mee te doen gekregen hebben. Dat kan en mag niet aan ons voorbijgaan. Wellicht zal het deze en gene lezer al wat te lang geduurd hebben, dat we tot ons einddoel komen. Ik kan het begrijpen. Het is echter geenszins de bedoeling er omheen te lopen. Integendeel. We zijn er niet bang voor onze mening ten deze in het openbaar te zeggen. Menen zelfs dat het nodig is. Anders zouden we onze tijd beter kunnen gebruiken, dan met het vullen van deze kolommen. Waarbij het er ook niet allereerst om te doen is of het helpt en de klok terug zal draaien. We zouden het van harte hopen dat temidden van het steeds toenemend afglijden, dat zich in onze tijd presenteert en de steeds groter wordende verwarring er een inkeer en wederkeer kwam naar het eenvoudig zoeken van de paden van Gods Woord. Ook in de eredienst. Het allereerste is de verantwoording, die we schuldig zijn tegenover de Heere, Die in onze tijd wel bijzonder waarschuwt om te waken. Men mag dan schouderophalend spreken over dat enkele gezangetje. Ieder die serieus met deze dingen bezig is weet, hoe weinig psalmen er bij deze mensen over blijven, die zo spreken. De eerste stap is menigmaal beslissend gebleken. En die eerste stap zou dan ook nog goed moeten zijn. En we zijn er van overtuigd dat deze niet goed maar helemaal verkeerd is geweest. Waarvan we in deze artikelen verantwoording hopen te doen.

Dat we langer gewacht hebben lag dus niet aan het bovenstaande. Een andere vrees was er nml. om niet mee te doen aan zgn. legendevoering. Daar is over geklaagd in een ander verband. Een legende is een soort wonderverhaal. Uiteraard hebben we geen behoefte om die te vertellen over de verhouding tussen het Liedboek en onze kerken, zoals die op de laatste Generale Synode is uitgekomen. Vandaar dat we voor de bespreking van deze zaak rustig gewacht hebben op de acta van deze Synode. Alleen het officiële verslag van de handelingen der Synode kan ons stof geven. Dan gaan we niet af op mededelingen van derden of bepaalde verslagen, die hoe goed ook samengesteld toch gemakkelijker een eenzijdige samenvatting of belichting geven.

De acta zijn inmiddels verschenen. Ze geven een samenvatting van de besprekingen van deze zaak op woensdag 25 en vrijdag 27 september. Ook zijn er in te vinden het rapport van de Deputaten voor berijmde Schriftgedeelten en het rapport van de commissie, waarin deze materie behandeld is. We hebben dus grond onder de voeten als we hier schrijven.

Wat is nu het jammere in deze gehele zaak? Dat én deputaten én uiteindelijk de Generale Synode zich vastgebeten hebben aan een selectie uit het Liedboek voor de Kerken. En het besluit van de Generale Synode luidt onder 2: „niet te spreken, dat de door deputaten getoetste en voorgestelde selectie uit het Liedboek voor de Kerken . . . behoort tot de in art. 69 K.O. bedoelde berijmde Schriftgedeelten.”

Daarmee is een door de Deputaten aangewezen weg door de synode overgenomen. Terecht is er op de synode op gewezen, dat dit betekent het Liedboek in de kerken te brengen. Daarbij is opgemerkt dat niet is aangewezen, hoe deze selectie door onze kerken zelfstandig gebruikt kan worden.

We gaan hier nog niet in op de voorgestelde liederen zelf. We zullen er hopelijk aan toe komen. Maar laat niemand denken dat we hier vechten voor een formaliteit. Als dat waar was konden we beter geen regel meer verder gaan. Met dit besluit is het Liedboek voor de Kerken geïntroduceerd in onze kerken.

Misschien denkt iemand dat het mogelijk is te zeggen: het gaat toch alleen om die liederen op zichzelf. Zo in de lijn van een eigen Christelijk Gereformeerd bundeltje met berijmingen van Schriftgedeelten. Alsof we verder met het hele Liedboek niet te maken hebben. Tegen zo iemand kunnen we rustig zeggen met de acta in de hand en als getuige van de besprekingen op woensdag 25 september dat dit idee een fata morgana is. Dat wij voor ons overigens niet wensen.

Allereerst was er een krachtige stroming ter synode die de voorgestelde selectie maar zeer mager vonden liever de eerste 115 liederen uit het Liedboek vrijgegeven zag. Men wilde dat de kerken de vrijheid kregen om te experimenteren. Het behoort volgens hen tot de vrijheid der plaatselijke kerk om dat te doen.

Dán doet zich hier de vraag voor, hoe in de praktijk deze liederen gezongen worden in de kerken. Met een stenciltje, wanneer daarvoor de mogelijkheid is? Zonder verwijzing naar dit Liedboek zal zeker niet tot de mogelijkheden behoren. Is het teveel gezegd dat de praktijk niet anders zal zijn dan dat het Liedboek zelf meegaat naar de kerk? En wat moeten dan de kinderen zeggen, als vader vertelt dat alleen die en die nummers gezongen mogen worden? Er is een weg geopend waarvan het einde nog niet te zien is. En dat zonder dat de bedoelde selectie getoetst is en door de kerken zelf onderzocht. We zullen het D.V. volgende keer nader moeten zien.

D. Slagboom

DE NEDERLANDSE BELIJDENISGESCHRIFTEN IN NIEUWE REDACTIE

4

We willen nu eerst naar voren brengen een algemeen bezwaar tegen de invoering van deze nieuwe tekst. Onze kerken groeien hoe langer hoe meer uit elkaar. Zo wordt van alle kanten gezegd. Het is juist te zeggen, dat steeds meer openbaar komt, dat men niet een van gevoelen is. Uit de voorstellen ter synode van 1974 en de behandeling daarvan is dat ook duidelijk uitgekomen. Er zijn allerlei nieuwigheden ingevoerd, teveel om op te noemen. Die worden doorgedreven ondanks de bezwaren van hen die willen blijven wat we waren. Hun stem wordt in feite het zwijgen opgelegd. Om hen tevreden te stellen mogen zij blijven bij het oude in bijbelvertaling, psalmberijming, liturgische geschriften enz.

Maar hoe moet het nu, wanneer de nieuwe tekst, al of niet nog enigszins gewijzigd in verband met de op- en aanmerkingen van deputaten, wordt ingevoerd? Moeten zij, die gebonden zijn aan de oude lezing gedwongen worden om die prijs te geven voor de nieuwe? Of wordt de oude getolereerd naast de nieuwe? Dat zal mogelijk wel het geval zijn. Maar dan krijgen we deze situatie, dat onze kerken niet helemaal hetzelfde belijden, niet alleen niet wat de woordkeus betreft, maar ook niet naar de inhoud. We wijzen hiervoor op de apostolische geloofsbelijdenis, die in een der artikelen een geheel andere lezing krijgt dan wij nu hebben, een nieuwe lezing met een andere inhoud.

De spraakverwarring wordt groter. Ook het belijden wordt anders.

Hiermee komen we tot een ander bezwaar. We wezen er al op, dat het niet juist is te zeggen, dat het gaat om een nieuwe weergave van de oude tekst. Hier is meer aan de hand. We gaan daar nu even op in.

De Interkerkelijke Commissie schreef in haar brief aan de Generale Synode o.a. het volgende: „De opdracht van de commissie was: een tekst

van de Belijdenisgeschriften in hedendaags Nederlands te leveren, zonder de wezenlijke inhoud te wijzigen, en het resultaat van haar arbeid aan de synoden aan te bieden, opdat die een officiële tekst zouden kunnen vaststellen. De commissie heeft zich aan deze opdracht gehouden en voorts de volgende gedragslijn in acht genomen.

De oecumenische symbolen — nl. de Apostolische Geloofsbelijdenis, de Geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel en de Geloofsbelijdenis genoemd naar Athanasius — waarvan de Nederlandse Kerken geen officiële tekst bezitten, werden opnieuw vertaald op grond van de kritische uitgaven in: H. Denzinger, A. Schönmetzer, *Enchiridion Symbolorum*, Freiburg im Breisgau 34 1967 en in: *Die Bekenntnisschriften der evangelisch-lutherischen Kirche*, Göttingen 1967. De tekst van het Apostolicum, zoals die voorkomt in de Heidelbergse Catechismus, werd met deze vertaling in overeenstemming gebracht. De commissie meent dat zij op dit punt van de algemene regel, niets aan de inhoud van de tekst te wijzigen, op goede gronden kon afwijken. Voor de Nederlandse Geloofsbelijdenis werd uitgegaan van de Nederlandse en de Franse tekst, die door de Nationale Synode te Dordrecht in 1619 zijn vastgesteld. Omdat deze Synode de tekst van de Heidelbergse Catechismus niet heeft vastgesteld werd hiervoor uitgegaan van de Duitse textus receptus, met raadpleging van oude Nederlandse vertalingen. De Leerregels van Dordrecht zijn bewerkt naar de officiële Latijnse en Nederlandse teksten van 1619. Al deze teksten zijn te vinden in de kritische uitgave van J. N. Bakhuizen van den Brink, *De Nederlandsche Belijdenisgeschriften*, Amsterdam 1940, die de commissie dan ook gedurig benut heeft.

Er is dus niet uitgegaan van de tekst, waarin onze belijdenisgeschriften ons bekend zijn, maar men heeft in bepaalde gevallen teruggegrepen naar een ver verleden. Daar kan natuurlijk op zichzelf geen bezwaar tegen gemaakt worden, dat nagegaan wordt hoe oorspronkelijk een belijdenis geluid heeft.

Maar hier ging het om verbetering van de weergave van wat we belijden in het Nederlands van onze tijd. Dat houdt echter in, dat als uitgangspunt genomen wordt de tekst zoals die nu voor ons vast staat. Die tekst is wel niet voor alle belijdenisgeschriften officieel vastgesteld, maar toch wel nauwkeurig bekend. We verwijzen daarvoor naar wat Dr. A. Kuyper schrijft in een uitgave van de belijdenisgeschriften. Hij zegt bij een herdruk in 1897:

„Door de nauwkeurige zorg van Prof. Dr. F. L. Rutgers is de tekst van deze drie Formulieren onlangs tot in kleine kleingheden herzien, en zijn welwillendheid stelde ons in staat, dien verbeterden en gezuiverden tekst ook in deze uitgave over te nemen. Ook is thans in den Catechismus afzonderlijk aangegeven, op welk woord of op welke uitdrukking de onder het antwoord geplaatste Schriftuurplaatsen slaan.”

Deputaten schreven zelf in 1974 aan de Generale Synode:

„Wij zijn akkoord gegaan met de aan deze vertaling ten grondslag liggende grondteksten. Deze zijn te vinden w.b. de oekumenische symbolen in Denzinger-Schönmetzer, *Enchiridion Symbolorum*, 1967 (34e druk) en in *Die Bekenntnisschriften der evangelisch-lutherischen Kirche*, 1967 (6e druk) en *Nederlandsche Belijdenisgeschriften*, 1940.

Bij het toetsen van de vertaling op betrouwbaarheid hebben wij de methode toegepast, dat alleen wanneer de nieuwe vertaling op belangrijke punten afwijkt van de tot nu toe gangbare er een onderzoek werd ingesteld naar de grondtekst.

Eén van die punten was de lezing „nedergedaald ter helle” in de Apostolische Geloofsbelijdenis en in zondag 7 van de Heidelbergse Catechismus, terwijl in zondag 16 is blijven staan „nedergedaald ter helle”. De noot bij zondag 16, vraag en antwoord 44, wil zeggen dat er geen correspondentie meer zou zijn tussen ’t antwoord en de vraag, als ook hier gelezen zou worden „nedergedaald in het rijk van de dood”.

Wat door de interkerkelijke commissie is voorgesteld, is waarschijnlijk wel de beste oplossing voor de moeilijkheid. Dan komt daarin uit, dat de Heidelbergse Catechismus in navolging van Calvijn dit geloofsartikel anders verklaart dan het in de oude kerk bedoeld is. Men kan op goede gronden staande houden, dat „nedergedaald in de staat van de dood” of „in het rijk van de

dood” de oorspronkelijke betekenis is. Dat is geen ontdekking van deze tijd. De bekende Gereformeerde Grote Catechismus van Westminster (1647) interpreteerde het ook al in deze geest: Christus heeft tot de derde dag in de staat van de doden en onder de macht van de dood verkeerd.

Resultaat van ons toetsen is geweest, dat wij een aantal op- en aanmerkingen hebben gevonden, die wij (zullen) inbrengen op een samen met (hervormde en) gereformeerde deputaten ad hoc te houden vergadering. (zie verder onder c.)

Tot zover de deputaten. De op- en aanmerkingen, die zij maken, geven we hier niet door. Dat zou te veel ruimte vragen en voor ons doel is het ook niet van belang. Onder c. schrijven deputaten over het zoeken van contact met andere kerken, wat bij dit punt niet afzonderlijk onze aandacht vraagt.

We kunnen dus gerust vaststellen, dat hier meer aan de orde is dan alleen een nieuwe weergave van wat wij in onze belijdenisgeschriften al eeuwenlang beleden hebben.

N.B. In de Wekker van 16 januari j.l. vinden we onder de rubriek: Uit de kerken het volgende artikelje:

„Geen legendevorming”

In „Bewaar het Pand” wordt in een artikelje gesuggereerd dat het bij de gemoderniseerde tekst van de belijdenisgeschriften niet alleen zou gaan om de tekst in hedendaags Nederlands maar ook om bepaalde wijzigingen in de tekst van de belijdenisgeschriften zelf.

Daartoe wordt geciteerd wat staat in de Acta van 1971, art. 79 „na te gaan of de tekst van de herziene belijdenisgeschriften geschikt is voor kerkelijk gebruik”.

Het zal de schrijver, die ook afgevaardigd was naar de Gen. Synode van 1974, ontgaan zijn dat de praeses bij de behandeling van het rapport van de betreffende deputaten gewezen heeft op de onjuiste uitdrukking in dit artikel uit de Acta. Dit moet zijn: de herziene tekst van de belijdenisgeschriften.

In de Acta van 1974, die binnenkort verschijnen, is deze correctie opgenomen in art. 133 - men neme hiervan nota en vertelle dit verhaal niet verder. Op geen enkele synode is sprake geweest van wijziging in de belijdenisgeschriften zelf. De betreffende commissie, interkerkelijk samen gesteld, heeft zich met nadruk hiervoor gewacht en de beide chr.geref. leden van deze commissie -prof. dr. J. van Genderen en ds. J. H. Velema- zouden daar geen medewerking aan hebben gegeven”.

Tot zover de Wekker. We danken de redactie voor deze rectificatie, die terug te leiden is tot een rectificatie van de Acta. Het was mij inderdaad ontgaan, dat de synode van 1974 besloten had een correctie aan te brengen. Laten allen, die mijn artikelen over de Nederlandse belijdenisgeschriften in de nieuwe redactie lezen met deze correctie rekening houden. We voegen hieraan toe, dat deze correctie geen wijziging brengt in ons betoog. Ook bij de verbeterde redactie blijven we onze bezwaren houden. Maar nogmaals, we zijn Ds. Velema dankbaar voor zijn artikelje.

B.

DE KOFFIEBAR

3

Onze inleider gaat verder. We luisteren:

„Wat wordt er wel gezegd? Nogmaals, daar komt het op aan.

De meeste nadruk wordt gelegd op de vrede die men voorstelt. Vrede en diepe blijdschap, daarvan getuigen de sprekers. Zelf heeft men eerst zijn heil elders gezocht. Men heeft andere goden gediend. Vooral sport, en ook drugs, drank of roken worden als zodanig voorgesteld. Maar toen is men tot de keuze van Jezus als Koning gekomen. En nu zijn ze bevrijd. En in hun hart is een blijdschap die zelfs niet te vergelijken is met het winnen van de voetbaltoto.

(Een andere samenvatting kan ik niet geven.) Wil je vrede, neem Jezus aan.

We willen weten hoe we aan die vrede komen. We luisteren of we niet wat op kunnen vangen.

„Hier in de omgeving zijn veel kerken die de wet prediken.” „Al die mensen proberen nu krampachtig de wet te houden, heel hun leven lang.” „Er zijn mensen die altijd met hun allen de bezig zijn; dat hoeft helemaal niet.” „De wet is volbracht, Jezus heeft de wet volbracht.” „En

nu zijn we vrij van de wet, lees maar Galaten drie en vijf." „Er staat ook nergens in de bijbel dat God levende mensen oordelen zal." „Dat zegt men maar om bang te maken." „In Johannes 5 : 24 staat: „Wie Mijn woord hoort en Hem gelooft die Mij gezonden heeft, heeft eeuwig leven en komt niet in het oordeel." (vertaling NBG).

Dan is er gelegenheid om persoonlijk met de spreker verder te praten. We vragen hem hoe we wel aan die vrede komen. Dat wordt namelijk niet gezegd. Het wordt terloops genoemd.

We leggen Galaten 3 : 24 voor: De wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof zouden gerechtvaardigd worden.

„In het oude testament was men onder de wet in bewaring. Jezus is gekomen, de Heilige Geest is uitgestort. Nu is er het geloof."

„Nee" zegt hij „de wet leidt niet tot Christus. De Heilige Geest werkt hier." zegt hij.

De catechismus kent hij wel, maar daar komen gedeelten in voor waar hij het helemaal niet mee eens is. Het belijden der kerk lapt hij aan zijn laars. „De bijbel, daarop zijn wij gegrond" zegt de spreker. „De catechismus heb je niet nodig om behouden te worden."

In de Galatenbrief gaat het om de rechtvaardiging. Enerzijds de rechtvaardiging door het geloof. En daar tegenover de joodse wetten tot voorwaarde stelt voor het heil. Dat wil zeggen alle nadruk valt op het houden van de wet. Men moet op joodse wijze leven. En pas dan kan men het heil deelachtig worden.

Paulus heeft in deze brief bijzonder duidelijk gewezen op de tegenstelling tussen beide opvattingen. Hier is geen tussenweg en geen compromis mogelijk. Krachtig klinkt het: Niemand wordt door de wet gerechtvaardigd voor God, want de rechtvaardige zal uit het geloof leven. (Galaten 3 : 11).

Wat heeft nu de koffiebar-spreker naar voren gebracht? Hij heeft de streng-calvinistische kerk-mensen geschilderd als ijverig-wettische mensen. En dan wel van die soort waar Paulus de Galaten zo voor waarschuwt. Nergens is Paulus zo krachtig optreden tegen een dwaalleer als in de genoemde brief tegen de judaïsten.

Ik wil toegeven dat er binnen de Gereformeerde Gezindte veel geesteloosheid, veel doodsheid is. En misschien is er ook wel eigengerechtigheid. Hoeveel monden hebben hoeveel maal al gezongen :

Die, ongeveinsd, des HEEREN wet betrachten ... Welzalig zijn d'oprechten van gemoed,

En nu vraag ik: „zouden die kerkmensen daarbij gedacht hebben: Ik zal het komende week maar weer eens goed proberen, ik zal met alle ijver de wet weer houden; God eist het; misschien is er zo nog wat te verdienen?" Dan zeg ik: „Nee!"

Hoe duidelijk komt hun motief naar voren in de volgende regels van datzelfde psalmvers:

Welzalig, die bij dagen en bij nachten, Gods wil bepeinsd, en Hem als 't hoogste Goed, Van harte zoekt met ingespannen krachten.

Van eigengerechtigheid of zelfvoldaanheid is hier geen sprake. Ook getuigt men dat de HEERE het is, Die op dat spoor van godsvrucht doet wandelen.

Ik kom aan het eind.

Er zijn daar verschillen, van avond tot avond en ik heb gehoord ook van plaats tot plaats. We weten dat één dode vlieg de zalf van de apothekers doet stinken.

Ik kan geen bezoek aanbevelen. Door de soms sterk afwijkende opvattingen en het aanstekelijk enthousiasme zouden we een last op onze schouders nemen die niet te dragen is.

De situatie eist duidelijkheid. Men roept er over de bijbel. Maar men laat de bijbel als Woord van God niet recht spreken. Er wordt geknoeid met teksten. Het geheel van de openbaring wordt scheef getrokken. Daarom ben ik bang dat ook hun vrede en blijdschap van een heel andere aard zijn dan de vrede voor de rechtvaardige naar Gods Woord.

In Jesaja 57 : 15 lezen we: Want alzo zegt de Hoge en Verhevene, Die in de eeuwigheid woont en Wiens Naam heilig is: Ik woon in de hoogte en in het heilige en bij dien, die van een verbrijzelde en nederige geest is, opdat Ik levend make de geest der nederigen en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden."

Voor deze keer genoeg.

B.

VOOR DE JEUGD

BESTE JONGELUI

Gideon 61

„Alzo kwam Gideon en honderd mannen, die met hem waren, in het uiterste des legers, in het begin van de middelste nachtwake, als zij maar even de wachters gesteld hadden; en zij bliezen met de bazuinen en ook sloegen zij de kruiken, die in hun handen waren, in stukken. Alzo bliezen de drie hopen met de bazuinen, en braken de kruiken; en zij hielden met hunne linkerhand de fakkelen en met hunne rechterhand de bazuinen om te blazen, en zij riepen: Het zwaard des Heeren en Gideons! En zij stonden een iegelijk in zijn plaats, rondom het leger. Toen verliep het ganse leger en zij schreeuwden en vloden."

Het leger van Gideon stond dus als één man rondom het vijandelijke leger. Het was echt geen bende, in de verkeerde zin van het woord. Het legertje was goed gedisciplineerd. Zij waren allen trouw aan hun leider, gelijk de discipelen het aan de Heere Jezus behoorden te zijn en gelijk Zijn volgelingen het ook nu behoren te zijn. Echt weer iets om even over na te denken en dan in toepassing op jezelf.

Als ze rondom het „geruste" leger staan, dan geeft Gideon met zijn groep het sein. Zij beginnen met de bazuinen te blazen en slaan de kruiken, die in hun handen waren, in stukken. De andere twee groepen volgen daarop prompt hun voorbeeld, zodat de nachtelijke stilte ineens verbroken wordt door bazuingeschal en kruikengelletter. En allen roepen uit volle borst: Het zwaard des Heeren en Gideons! Dat is wat geweest in die nacht. Een oorverdovend lawaai vervulde de lucht. Strijdkreten werden overal gehoord en lichtende fakkels werden gezien, rondom het ganse vijandelijke leger. En wat deden de mannen van Gideon verder? Gingen zij dadelijk tot de aanval over? Ach neen! Ik lees, ja leest daar toch niet overheen: En zij stonden een iegelijk in zijne plaats, rondom het leger. Dat zij riepen: Het zwaard des Heeren en Gideons, daarmee gingen zij echt niet buiten hun boekje. Dit zou je mogelijk kunnen denken, als je de opdracht nog eens herleest. Want volgens de opdracht moesten zij roepen: „Voor de Heere en voor Gideon!" Doch nu riepen zij: Het „zwaard" des Heeren en Gideons. Zo ogenschijnlijk zit er wel wat verschil in. Het woord „zwaard" is er bij gekomen. Dat komt in de opdracht niet voor, zie vs. 18. Dat het woord „zwaard" nu er toch wel bij gebruikt wordt, moet niet worden opgevat, alsof zij het nu ineens van de kracht van het „zwaard" verwachten. Neen, zij waren er te goed van overtuigd, wat er staat in ps. 44 : 2:

**Hun zwaard deed hen dit land niet erven;
Hun arm deed hen geen heil verwerven;
Maar Uwe rechterhand, Uw macht,
Heeft hun die voorspoed toegebracht.
De glans van het Godd'lijk aangezicht
Heeft hun de zege weg doen dragen.
Want Gij omscheent hen met Uw licht,
Van Uw genadig welbehagen.**

Daarom blijven zij allen op hun plaatsen staan, om te zien: „Het heil des Heeren". En dat hebben zij ook gezien. Om te beginnen, streed de Heere voor hen, en daarom konden zij — om te beginnen — stil zijn.

Wat de Heere deed door middel van Gideon en zijn bende, dat miste zijn uitwerking niet. Want: Toen verliep het ganse leger en zij schreeuwden en vloden. Heel dat geweldige leger van de Midianieten kwam gewoon in een paniekstemming terecht. Niemand had ook maar enig vermoeden, wat er nu eigenlijk precies aan de hand was. Zij waren overvallen als door een dief in de nacht. Alles liep door elkaar. Het zo goed gedisciplineerde leger van de vijand vertoonde nu de gedaante van een ordeloze bende. Allen begonnen te schreeuwen, de één nog al niet benauwder dan de ander. En in het donker van de nacht zocht een ieder zijn heil in de vlucht.

Wat zit hier ontzaggeijk veel lering in. Want de bijbelse geschiedenis, is heilsgeschiedenis. Daardoor onderscheidt zij zich als geschiedenisbeschrijving, van alle andere geschiedenisbeschrijvingen. God openbaart in deze geschiedenis zijn heil. Zijn heil, hulp, redding, aan een schuldig volk. Want dat was tenslotte toch het volk Israël, gelijk we dat in het verleden wel gezien hebben. Zij werden op deze wijze door de Heere

uit de hand van de vijand verlost. Hier kunnen de middelen niet roemen tegen God, Die er gebruik van maakte. Want het was op zichzelf bezien, maar een waardeloos leger. En de wapenen van dat leger, waren van geen andere kwaliteit. Wat moet je nu met een aarde vat, een kruik beginnen? En als deze dan gebroken wordt, heeft ze helemaal alle waarde verloren. Wat moet je nu met een lichtende fakkel beginnen? En een strijdkreet, uit de mond van 300 mannen, daar kun je toch ook niets van verwachten?

En daar wil God nu juist gebruik van maken, opdat Zijn eer zou klimmen uit het stof. Want Zijn kerk, dat is Zijn keurbende heeft altijd, alle eeuwen door, maar uit mannen (en ook uit vrouwen) bestaan, die in zichzelf niets meer waren dan aarde vaten. Mensen, die als lichten op een kandelaar hebben geschenen, die door het geloof in de Heere hebben geroepen — gepredikt! En God deed wonderen zien. Door de verkondiging van het evangelie, wat de eeuwen door, door eenvoudige mensen, die zeggen moesten: Wij dragen de schat slechts in een aarde vat, heeft God volken doen sneven, koninkrijken overwonnen.

En zo doet God het nog. Daarom blijft dit stukje heils-geschiedenis zijn betekenis behouden, ook in het jaar 1976.

De wereld verwacht het van grote dingen. Jullie kennen de moderne wapenen wel. Doch God regeert en werkt door, in het oog der wereld, met verachtelijke dingen. De dienaren des Heeren zijn mensen die de schat van het licht, slechts dragen in een aarde vat. En als nu die kruik gebroken wordt, als zij in zichzelf alle waarde verliezen, dan schijnt het licht het helderst, dan is het geloof het sterkst en dan zijn de wonderen het grootst.

Dit stukje heilsgeschiedenis, biedt voor het oog des geloofs ook uitzicht op de toekomst. Want gelijk Gideon met zijn leger het leger der Midianieten overvallen heeft als een dief in de nacht, alzo zal straks ook de wereld overvallen worden, door de meerdere Gideon, de Heere Jezus Christus, wanneer deze komen zal, met zijn vele duizende engelen, om de laatste slag hier op aarde te gaan leveren. De aan God ontzonken wereld beseft dat nu niet, zij gelooft het nu niet. Als zij er van hoort, kan ze er alleen maar om lachen. Het zou wat. Er is niets. Men heeft hemel en aarde al afgetast, en nog nooit ergens God ontdekt, Die leeft, en op deze aarde vonnis geeft en geven zal, straks volkomen.

Zolang de meerdere Gideon nog niet is verschenen, heerst de vijand en wordt het „volk" verdrukt. Alhoewel ook nu het volk, door het geloof wel eens mag verstaan, dat het heil des Heeren is. Geloofsogen zijn altijd wonderen ogen. Daar kun je verder mee kijken, dan met natuurlijke ogen. Hebben jullie ook van die ogen? Als je zulke ogen mag hebben, dan zie je er nu bij tijden wel eens iets van, dat het geloof de wereld overwint, zoals Johannes dat in één van zijn brieven zegt.

In dat geloof, kan men zonder vrees het leger van de vijand bezien. Want men zal het toch eens moeten verliezen, als de Heere opstaan zal tot de strijd, om al Zijn haters wijd en zijd, verjaagd, verstrooid te doen zuchten. Hoe trots dan de vijand wezen moog, Hij zal Zijn ontzaggeijk oog, Al sidderende vluchten enz. Dan zal de ganse kerk zien, dat „Het heil des Heeren is". Met andere woorden, dat de verlossing van Gods kant komt en dan van Gods kant alleen. Er behoeft dan van des mensen kant niets aan worden toegedaan. De volkomen verlossing van de kerk, daar heeft de Heere Zelf voor ingestaan, door de zending van Zijn Zoon, tijdens Zijn eerste komst en werk op deze aarde, terwille van Zijn kerk, en Hij zal daar ook volkomen voor instaan, wanneer Hij wederkomen zal, om te oordelen, de levenden en de doden.

Welgelukzalig is hij/zij, die weten mag, door het geloof, dat het heil des Heeren is. Daar is men nooit te jong voor. Zie het jong te weten te komen. Ik weet dat een mens geen el tot zijn lengte toe kan doen. Doch dit mag niemand tot zorgeloosheid verleiden. Want wat God in het verborgene omtrent ons besloten heeft, weet niemand. We weten wel, dat diegenen, die hun weg wel aanstellen, dat Hij die Zijn heil zal doen zien. Met andere woorden, die Hem vroeg zoeken, die zullen Hem ook vinden. En als dat niet gebeurt, dan zullen we straks met het vijandelijke leger overvallen worden. En waar moet je je dan bergen? Dan kun je nergens meer heen

lopen. Dan zal het ganse wereldleger als een kaartenhuis in elkaar storten. Dan zullen, al diegenen, die het verliezen, schreeuwen en vlieden. Doch niemand zal horen en er zal geen ontkenning wezen. Vreselijk is het dan, om te moeten vallen in de handen van een levend God, Die buiten Zijn Zoon, niets anders wezen kan, dan een eeuwige gloed en een verterend vuur, bij Wie niemand wonen kan. De geschiedenis zal het ons verder nog wel te zien geven. We willen jullie deze dingen echter nu alvast in overweging geven. Er staat te veel op het spel, om het naast je neer te leggen. Want het gaat om eeuwig wee, of eeuwig wel.

Hartelijke groeten van jullie aller vriend,
Ds. H. C. v. d. Ent.

„Maar, trouwe God, Gij zijt het schild, dat mij bevrjdt, mijn vast betrouwen!”

Psalm 3 : 2

De HEERE heeft tot Zich geroepen onze lieve moeder, behuwd- en grootmoeder

CORNELIA CATHARINA JANSJE GROENENDAAL

weduwe van J. M. DE JONG

op de leeftijd van 84 jaar.

Vol vertrouwen in haar HEERE en Hel-
lind is zij heengegaan.

Drogeham:

A. J. G. Bruining-de Jong
K. Bruining

Limmen:

J. C. de Jong
J. C. de Jong-Kroonstuiwer
en kleinkinderen

DROGEHAM, 29 januari 1976
Schapendrift 5

Correspondentie-adres: Kerkweg 30, Limmen

De begrafenis heeft inmiddels plaats gehad maan-
dag 2 februari j.l. op de begraafplaats „Westerveld”

Verschenen:

GELOOFSVERTROUWEN door Ds. M. Baan

Een bundel van 90 meditaties over verschil-
lende onderwerpen

I. Meditaties voor de kerkelijke
feestdagen.

II. Meditaties over de Pelgrimsreize
van Bunyan.

III. Meditaties over een dagboek van
Spurgeon.

IV. Meditaties over verschillende
onderwerpen.

Een prachtboek, ook voor belijdenisgeschenken.
In fraaie linnen band gebonden f 22,50

Een uitgaaf van

B.V. UITGEVERIJ „DE BANIER”

Postbus 233D, UTRECHT.

Ook bij de boekhandel verkrijgbaar.

BON: Naam:

Adres:

Plaats: verzoekt te zenden:

..... ex. Ds. Baan, Geloofsvertrouwen.

Datum: Handtekening:

In open envelop verzenden aan B.V. „De Banier”,

Antwoordnummer 1238, Utrecht

**VERENIGING VOOR CHRISTELIJK
VOORTGEZET ONDERWIJS OP
REFORMATORISCHE GRONDSLAG
te GORINCHEM**

AANMELDING VAN LEERLINGEN

voor het cursusjaar 1976 - 1977

aan de Gomarusschool voor mavo,
Grote Haarsekade 121, Gorinchem,
tel. 01830 - 23899 kan plaats vinden
voor alle leerjaren vóór 15 maart a.s.
rechtstreeks aan het adres van de
lagere school.

Inlichtingen worden gaarne verstrekt door de di-
recteur C. P. Huissen (01846 - 4302) en de adjunct-
directeur J. Visser (01846 - 4437).

Aanmelding leerlingen

Vanaf heden kunnen er voor het cursusjaar 1976 - '77 nieuwe
leerlingen aan onze scholengemeenschap worden aangemeld
voor:

- ★ 1e brugjaar (havo/mavo)
- ★ 2e brugjaar (niveau 1, 2 of 3)
- ★ 3e leerjaar (mavo-4)
- ★ 3e leerjaar (havo)
- ★ 4e leerjaar (havo)

De aanmelding voor het eerste brugjaar kan plaats hebben via
de hoofden van de basisscholen, die de nodige aanmeldings-
formulieren en gegevens hebben, danwel rechtstreeks bij de
administratie van de school.

De aanmelding voor de overige leerjaren loopt uitsluitend via
de administratie. Bij rechtstreekse aanmelding wordt U op ver-
zoek (033-12442) een aanmeldingsformulier en nadere informatie
toegestuurd. Ook kunt U informatie krijgen op de **voorlichtings-
avonden in Barneveld** (28 januari, kerkgebouw Nairacstraat),
Amersfoort (4 februari, school Utrechtseweg 228), **Hilversum** (5
februari, N.H. Kerk, Larenseweg 26), **Nunspeet** (6 februari,
school Westerlaan 63) en **Doorn** (11 februari, school Abrikozen-
gaard 1).

Het bestuur overweegt, bij voldoende belangstelling, het inter-
naat te openen ten behoeve van leerlingen van buiten de regio.
**Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door de heer L.
Koolman (tel. 08389 - 5575) en de heer J. de Jager (tel. 03497 -
2581).**

Van Lodenstein

SCHOLENGEMEENSCHAP

Utrechtseweg 228

Amersfoort

URK

VERENIGING „REHOBOTH” tot stichting en instand- houding van Scholen met de Bijbel te Urk

Het bestuur van bovenvermelde vereniging, wel-
ke 5 basis-scholen, 6 kleuterscholen en een
MAVO-school exploiteert, vraagt per 1 aug. 1976
voor de in aanbouw zijnde nieuwe basis-school

een hoofd

Van de sollicitanten wordt een positief-Christelijke levensover-
tuiging gevraagd, belijdend lidmaat en kerkelijk meelevend.

In het bestuur van de vereniging wordt samengewerkt door de
Christelijke Geref. Kerk, de Vrijgemaakt Geref. Kerk, de Ned.
Herv. Kerk en de Geref. Kerk.

Sollicitaties binnen 14 dagen na de verschijning van dit blad
zenden aan het sekretariaat van de vereniging, Postbus 61 te
Urk.

Telefonische inlichtingen: tel. 05277 - 1468, na 18.00 uur.

Voor al Uw

- ★ BOEKEN
- ★ BIJBELS en
- ★ PSALMBOEKEN

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783

B.G.G. 05250 - 1531

Voor bijbels, boeken en
muziek
is **LINDENBERG** uniek!

Grote voorraad
Snelle levering
ook van de allernieuwste
uitgaven

**LINDENBERG'S
BOEKHANDEL**

Slaak 4-8 (postbus 4209),
ROTTERDAM 16
Tel. 010 - 11 18 07

Te huur

In Westkapelle en
Aagtekerke
ZOMERHUISJES
en
APPARTEMENTEN

bij de mooie Wal-
cherenae kust

JA, DAT DOE IK OOK..

- ★ een Interkerkelijke Vakantiereis van
I.K.V. Reizen AMICITIA, met verant-
woorde leiding;
- ★ goede kontakten met mensen die de-
zelfde levensovertuiging hebben als ik;
- ★ een geheel verzorgde vakantie.
- ★ Ik vraag het I.K.V. Reisprogramma '76
even aan, met meer dan 100 mogelijk-
heden.

BON

Ik wil gratis I.K.V. Reisgids

Naam:

Straat:

Woonplaats:

reizen

AMICITIA
bv

Burg. de Bruinelaan 68-70
Telefoon 078 - 22020.

Zwijndrecht

Het adres voor al uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prentenboeken,
bijbels (uitsluitend staten-
vertaling) en psalm boek-
jes is

G. KOOL

Stationssingel 50

Veenendaal

Telefoon 08385 13978

Postbus 177

(Uw bestelling ongefràn-
keerd: antwoordnummer
77).

Het hotel waar mevrouw
zich „uit” - en mijnheer

HOTEL

DREYEROORD -

OOSTERBEEK

Telefoon 085-333169

DRIEBERGEN

„REPOS AILLEURS”

U zoekt wat rust?
U wilt bijkomen na
ziekte?
U bent de eenzaam-
heid moe?

Kom dan eens enige we-
ken naar Driebergen.
Eigen, kerkelijke sfeer -
Prima maaltijden - Geen
tv.- Vlak bij de bossen
Buntlaan 54
Telefoon 03438 - 2466

„Stuurt U weer Vermage-
ringskruiden. Ik heb er
veel baat bij.”

P. S. te W.

Tegen praktisch iedere
kwaal leveren wij
**GENEES-
KRACHTIGE
KRUIDEN**

Maandkuur f 9.50
(verzendkosten
inbegrepen)

Drogisterij

SIKKING

Barvoetestraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 91 28 82
B.g.g. 324606